

Herman Boel

**1001
WEETJES**

**DIE JE GELUKKIG
NIET HOEFT TE
ONTHOUDEN**

-
-
- ☞ Niet alle vissen kunnen zwemmen ☞
  - ☞ Dankzij Napoleon eten we Nutella ☞
  - ☞ De bliksem is 30.000° C warm ☞
-

Lannoo

INHOUD

1. Allemaal beestjes 9

Waarom een walvis goed is voor het milieu en 100 andere beestige weetjes

2. Smakelijk! 39

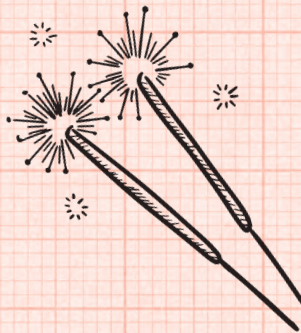
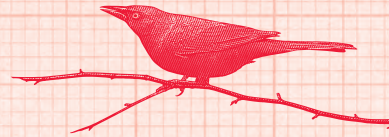
Waarom koude pizza zo lekker is en 59 andere dingen over eten en drinken die je waarschijnlijk nog niet wist

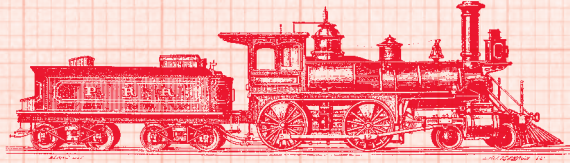
3. De kracht van woorden 59

Waarom vertalen niet zo gemakkelijk is als je denkt en 105 andere taalwetenswaardigheden

4. Lokale gebruiken 91

Waarom je in Zuid-Korea het best niet met rode balpen schrijft en 62 andere bizarre dingen die mensen wereldwijd doen

5. There's no business like showbusiness 111

Waarom de Simpsons geel zijn en 87 andere nieuwtjes uit de wereld van media

6. De techniek staat voor niets... 137

Waarom je neus zo groot lijkt op een selfie en 88 andere leuke wetenschappelijke wist-je-datjes

7. Lijf en leden 163

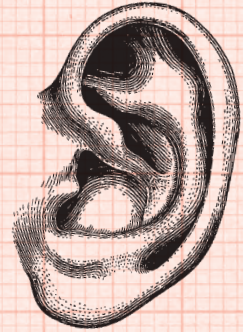
Waarom linkshandigen minder lang leven en 68 andere verrassende feiten over je lichaam

8. Een beetje aardrijkskunde 185

Waarom Frankrijk niet ten zuiden van België en Nederland ligt en 53 andere geografische eigenaardigheden

9. Gekke geschiedenis 201

Waarom Kerstmis ooit verboden was en 167 andere vreemde verhalen uit onze geschiedenis

10. Rondom ons 253

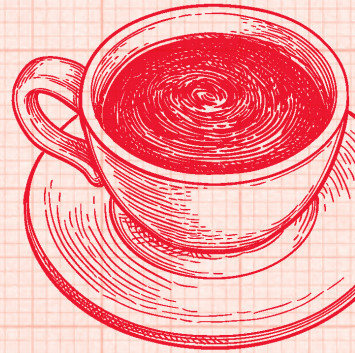
Waarom je in de ruimte groeit en 38 andere aardse én buitenaardse rariteiten

11. De belangrijkste bijzaak ter wereld: sport 265

Waarom strijken een sport is en 27 andere sportieve weetjes

12. Voor wie nog meer nutteloze weetjes wil 275

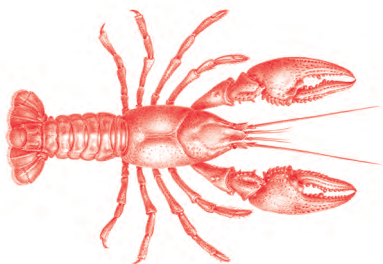
Waarom werken drie keer zo dodelijk is als oorlog en 135 andere weetjes die je gelukkig niet hoeft te onthouden (maar die we wel leuk genoeg vonden om te vertellen)

1. ALLEMAAL BEESTJES

1 Een kreeft heeft jaarringen

Dat bomen jaarringen hebben, is vast geen verrassing voor je. Vissen hebben die trouwens ook. Bij vissen zitten de ringen in het binnenoor. Wetenschappers gingen er lange tijd van uit dat de jaarringen bij kreeften verloren gaan telkens als het dier van pantser wisselt. Pas in 2012 ontdekten ze dat de ringen zich bij kreeften op de stelen van de ogen vormen. Elk jaar komt er een ring bij. Door die ringen te tellen kun je dus te weten komen hoe oud een kreeft is.

2 Er bestaan slangen met twee koppen

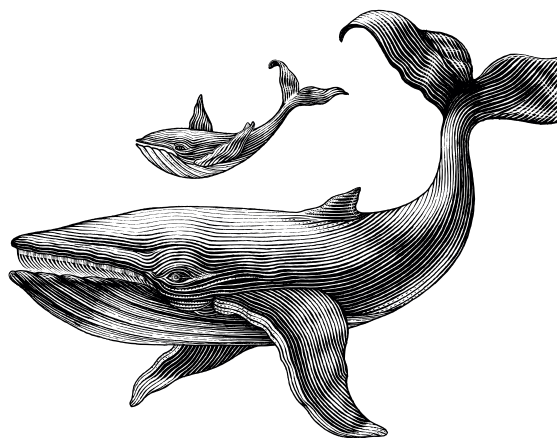
Misschien is het moeilijk te geloven, maar sommige slangen worden geboren met twee koppen. Je zou denken dat deze twee koppen goed met elkaar samenwerken, maar het tegendeel is waar.

National Geographic legt het geval uit van de giftige slang *Elaphe scalaris*: eerst moeten beide koppen beslissen dat ze honger hebben. Dan moeten ze overeenkomen om op dezelfde prooi te jagen. En daar kan het weleens fout lopen. Slangen vertrouwen tijdens de jacht voornamelijk op hun reukzin. Als één kop zich draait en de geur van de prooi op de andere kop ruikt, dan zal het die tweede kop aanvallen en proberen op te eten.

3 Een walvis is goed voor het milieu

Walvissen verdienen best wat lof voor wat ze doen voor onze planeet. Tijdens hun leven verzamelen walvissen maar liefst 33 ton koolstof in hun lichaam. Wanneer ze sterven, zinken ze naar de bodem van de oceaan, waar die koolstof dan gedurende honderden jaren wordt opgeborgen. Ter vergelijking: een boom absorbeert slechts 24 kilogram CO₂ per jaar.

Om 33 ton minder koolstof uit te stoten zouden wij 2 miljoen euro moeten betalen. Elke walvis is dus 2 miljoen euro waard.

4 **Bijen steken ook... bijen**

Dat bijen ons kunnen steken, wist je al, maar mensen zijn niet hun enige mogelijke slachtoffer. Bijen steken ook hun soortgenoten. Om hun bijenkorf te beschermen tegen buitenstaanders zijn er 'wachters' die bij de ingang blijven en alle binnenkomende bijen ruiken. Als een bij van een andere bijenkorf wil binnenkomen, bijt de wachter de bij en steekt als dat nodig is.

5 **Zeeotters verzamelen stenen**

Zeeotters, die aan de noordwestkust van Noord-Amerika en de noordoostkust van Azië voorkomen, hebben speciale zakken onder hun oksel. Daarin bewaren ze niet alleen voedsel, maar ook hun favoriete stenen. Die stenen gebruiken ze niet om dammen te maken, maar plaatsen ze op hun buik. Vervolgens slaan ze de schelp van zeedieren erop stuk, zodat ze de inhoud ervan kunnen verorberen.

6 **Bijen communiceren met hun pootjes**

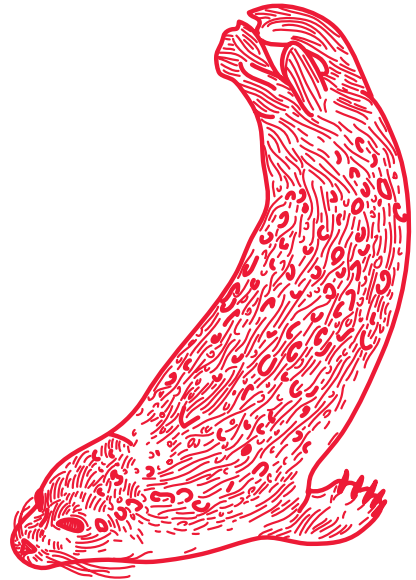
Als bijen samen een bloemenveld bezoeken om nectar te verzamelen, vertellen ze elkaar of in een bepaalde bloem nog nectar zit of dat die leeg is. Bijen kunnen dus met elkaar praten. Ze hebben alleen geen oren, ze communiceren via hun pootjes. Daaraan zitten haar-tjes waarmee bijen de trillingen van geluid kunnen voelen.

Trouwens, bijen kunnen ook ruiken, ook al hebben ze geen neus. Die functie wordt uitgevoerd door hun voelsprieten. En omdat ze er twee hebben, kunnen ze in stereo ruiken. Dat is meteen ook de reden waarom een bij doorgaans zigzaggend op haar doel afgaat.

7 **Zeehonden kunnen dansen**

Op de hele wereld zijn er maar twee zoogdieren die bewezen hebben dat ze hun lichamen synchroon met een extern ritme kunnen bewegen: mensen (nu ja, ik geef grif toe, niet alle mensen) en zeehonden.

Hoewel papegaaien ook ritmisch kunnen bewegen (maar niet op muziek), dachten wetenschappers tot voor kort dat alleen dieren met complexe vocale mogelijkheden – lees: de mens – dat op muziek kunnen. Fout: onderzoekers aan de universiteit van Santa Cruz slaagden er in 2013 in om een zeehond te laten dansen.

8 Varkens kunnen gamen

Dat varkens slimme dieren zijn, heb je vast al eens gehoord. Vroeger hadden zeekapiteins bijvoorbeeld altijd een varken aan boord. Ook al was het bijgeloof, ze waren ervan overtuigd dat het varken in geval van schipbreuk altijd naar de dichtstbijzijnde kust zou zwemmen. Zo wist de bemanning meteen ook welke richting ze uit moesten (of dat dachten ze te weten)!

Wist je dat varkens ook videogames kunnen spelen? In een onderzoek van de universiteit van Pennsylvania ontdekten wetenschappers dat je varkens kunt trainen om een arcade joystick met hun snuit te besturen. Ze kregen de varkens zover door ze, telkens als ze de joystick aanraakten, met voedsel te belonen. De beestjes leerden overigens relatief snel bij: ze bleven niet op één level van het videospel steken, maar haalden diverse niveaus. Bijzonder was dat toen er geen voedsel meer kwam, de varkens verder bleven spelen. Gewoon voor het plezier dus. Gameverslaafde varkens? Het zou zomaar kunnen...

9 Tarantula's zijn helemaal niet zo giftig

Ondanks hun bijzonder angstaanjagende reputatie blijkt de beet van een tarantula niet pijnlijker of giftiger te zijn dan die van een bij. Dat ze zo'n fout imago hebben, is volledig de schuld van Hollywood. Tarantula's zijn groot en fotogeniek, en zijn gemakkelijk te manipuleren. Daarom zie je ze vaak opduiken in horror- en actiefilms, ook al is een beet van deze griezelige achtpoter in realiteit dus een stuk onschuldiger dan de meeste mensen denken.

10 De kleine bruine vleermuis slaapt meer dan dat hij wakker is

Wie een kat in huis heeft, is er vast van overtuigd dat geen enkel ander dier zoveel slaapt en soest. Toch zijn er diertjes die nóg meer slapen. De slaapkoning is zonder enige twi-fel de kleine bruine vleermuis. In gevangenschap bleken die diertjes maar liefst 19,9 uur aan één stuk door te slapen. Ze brengen dus meer dan 80 procent van hun leven al slapend door.

11 Honden zijn getemde wolven

Als je een hond hebt, dan is die ongetwijfeld gek op piepend speelgoed. Je vindt dat misschien schattig, maar eigenlijk is er niets vertederends aan. Honden stammen af van wolven. Die joegen instinctmatig op kleine dieren. Het geluid dat piepend speelgoed maakt, lijkt heel erg op het geluid van kleine dieren wanneer op hen wordt gejaagd. Wanneer je hond dat geluid hoort, triggert dat zijn jachtinstinct. En zo verandert je schattige viervoeter op dat moment eigenlijk in een wolf. Een gewaarschuwd baasje telt voor twee.

12 Het kan soms vissen regenen

Tornado's kunnen zich zowel boven water als boven land vormen. Wanneer ze zich boven water vormen, worden ze waterhozen genoemd. In dat geval zuigen ze grote hoeveelheden water uit een meer of een zee, en daarmee dus ook alle vissen die net in dat water aan het zwemmen zijn. Wanneer de waterhoos aan land komt en de windsnelheid afneemt, kunnen die vissen nergens anders heen dan naar beneden. Dan regent het op het land letterlijk vissen.

Voor zover we weten zijn tornado's niet krachtig genoeg om ook haaien op te zuigen, dus zul je het niet meteen haaien zien regenen. (Opnieuw: geloof dus niet alles wat je in films ziet.)

13 Niet alleen mensen eten graag pikant

Tot voor kort dachten we dat mensen de enige zoogdieren waren die graag pikant eten. Aan die bijzonder korte lijst kunnen we nu dankzij Chinees onderzoek de toepaja of boomspitsmuis toevoegen. Deze muizen hebben een evolutionaire mutatie ondergaan waardoor ze minder gevoelig zijn voor het 'pikante' bestanddeel in chilipepers. De schattige diertjes doen zich dan ook tegoed aan maiskorrels waar capsaïcine in zit, het ingrediënt dat pepers pikant laat smaken. Andere zoogdieren blijven van die korrels af.

14 De houtkikker overwintert dankzij zijn urine

De houtkikker leeft in Alaska. Net als beren en andere dieren houdt hij er een winterslaap. Zodra de temperaturen stijgen, wordt hij weer actief.

Het diertje kan overwinteren dankzij zijn urine. Speciale microben in de maag recycleren het urineafval tot zuurstof. Daardoor kan het wel acht maanden duren eer de houtkikker nog eens een plasje doet. We zien het ons hem niet nadoen.

15 De mens is het enige dier dat bloost

Voor zover we weten is de mens het enige wezen op aarde dat bloost. Tegelijkertijd zijn we ook het enige wezen dat verlegenheid voelt. Dat is een ingewikkelde emotie waarvoor je in staat moet zijn om de mening van anderen te begrijpen. Door die emotie zetten de bloedvaten in de huid van ons gezicht uit. Charles Darwin noemde blozen de vreemdste en tegelijk de meest menselijke van alle emoties. Het blijft tot op vandaag een mysterie waarom de evolutie zorgde voor een signaal om blijk te geven van het toegeven van schuld. Al bestaat er wel bewijs voor het feit dat mensen meer vergevingsgezind zijn als iemand bloost.

8 KRACHTPATSERS IN HET DIERENRIJK

16 Het sterkste zoogdier

De in Canada en de VS voorkomende grizzlybeer kan ongeveer één keer zijn eigen gewicht tillen, wat neerkomt op zo'n 350 kilogram. Als je bedenkt dat er mensen zijn die twee tot drie keer hun eigen gewicht de hoogte in krijgen, levert de grizzlybeer niet echt een olympische prestatie. Zijn grote kracht zit vooral in zijn kaken. Je arm of been afbijten is voor hem kinderspel. Hij kan zelfs een bowlingbal kapotbijten. Dat doet dan weer geen enkele gewichtheffer hem na.

17 Het sterkste landbouwdier

De muskusos is familie van schapen, geiten en antilopen en kom je in Canada, Groenland, Siberië en Noorwegen tegen. Het dier weegt 640 kilogram en kan probleemloos 800 kilogram van de grond tillen. Geen wonder dat muskusossen vaak in de landbouw worden gebruikt.

18 De sterkste slang

De kracht van de groene anaconda – hij wordt tot 9 meter lang en kan 227 kilogram wegen – zit niet meteen in het tillen, maar in het wurgen. Hoe groot de prooi is, maakt niet uit. Of het nu gaat om een jaguar, krokodil, wild zwijn of mens – ze gaan er reddeloos aan.

19 De sterkste katachtige

Tijgers komen voornamelijk voor in India, Nepal, Maleisië en Rusland. Deze sterke katachtige weegt makkelijk 300 kilogram en kan twee keer zijn eigen gewicht dragen. Een tijger is niet toevallig veel dodelijker en angstaanjagender – kijk maar eens wanneer hij rechtop staat – dan bijvoorbeeld een leeuw. Het dier kent dan ook nauwelijks vrees.

20 De sterkste vogel

De kracht van een arend zit in zijn snavel en poten en klauwen. Met hun snavel scheuren ze moeiteloos vlees van een prooi. Een dier dat door de klauwen wordt gegrepen, raakt nooit meer los en is eraan voor de moeite.

21 De sterkste tiller

De Afrikaanse olifant is het grootste landdier op onze planeet. Het mannetje weegt al snel 6300 kilogram, maar kan met zijn lichaam wel 9000 kilogram van de grond tillen. Ook de slurf laat zich niet onbetuigd. Die bevat niet minder dan 40.000 spieren en tilt een gewicht van 200 kilogram.

22 De sterkste mier

In de top drie van de sterkste dieren hebben de insecten het voor het zeggen. Bladsnijdermieren mogen dan misschien maar 2,1 centimeter groot zijn, het beestje tilt maar liefst 50 keer zijn eigen gewicht. Dat doen ze met hun krachtige kaken. Niet zelden combineren ze hun krachten en dragen ze in groep behoorlijk zware voorwerpen of dieren.

23 Allersterkste dier ter wereld

Het sterkste dier ter wereld is de mestkever. Die tilt maar liefst 1141 keer zijn eigen gewicht. Dat is alsof jij of ik een blauwe vinvis de lucht in zou tillen. Hoe ironisch is het wel niet dat een dier met zo'n formidabele kracht zich dagelijks bezighoudt met uitwerpselen van andere dieren, die ze als bolletjes hun tunnels in rollen.

24 Mestkevers kunnen zich oriënteren dankzij de Melkweg

De mestkever is niet alleen het sterkste dier ter wereld, het beestje is ook bijzonder slim. Je weet uiteraard dat mensen en vogels zich in de natuur kunnen oriënteren dankzij de sterren. De mestkever hoort ook in dat rijtje thuis. Maar in plaats van de zon en maan gebruikt de mestkever de Melkweg om de weg te vinden.

Hoe we dat weten? Onderzoekers merkten dat mestkevers op een heldere nacht moeiteloos een rechte baan kunnen vormen, maar daar in bewolkte omstandigheden veel minder goed in slagen. Die rechte baan is belangrijk, want zo vermijden ze dat ze per ongeluk weer bij hun vertrekpunt uitkomen. Omdat ze daar ook in slagen wanneer er geen maan is, moeten het wel de sterren zijn die hen daarbij een handje helpen. Slim beestje!

25 Niet alle vissen kunnen zwemmen

Niet alle vogels kunnen vliegen – denk maar aan struisvogels en pinguïns. Maar wist je dat er ook vissen zijn die niet kunnen zwemmen? Zeepaardjes zijn een mooi voorbeeld. Ze kunnen niet echt zwemmen, maar ze kunnen wel razendsnel met hun hoofd bewegen om hele kleine schaaldieren in hun omgeving te verorberen.

Steevvissen zijn dan weer een kei in camouflage en liggen op de zeebodem rustig te wachten tot een nietsvermoedend eetbaar dier langszwemt.

Andere vissen zweven gewoon in het water. Omdat ze bitter weinig spieren hebben, kunnen ze niet echt zwemmen. Ze wachten gewoon geduldig tot een prooi in hun nabijheid komt.

26 Een Amerikaans huis telde meer dan 2000 giftige spinnen

Toen het gezin Barger verhuisde naar een oud kalkstenen huis in Kansas City hadden ze geen idee wat hun te wachten stond. Ze zagen wel enkele spinnen, maar besteedden er niet veel aandacht aan. Tot ze een uiterst giftige spin tegenkwamen. Het ging om de vioolspin, die met zijn familie elk jaar verantwoordelijk is voor tienduizenden spinnenbeten. Gedurende zes maanden ging het gezin twee uur per dag op zoektocht naar deze spinnen. In die tijd vonden ze maar liefst 2055 vioolspinnen, tot wel 37 in één nacht!

Gelukkig zijn vioolspinnen niet zo gevaarlijk zijn als je zou denken. Ze zijn dan wel giftig, maar ze zijn niet zo agressief. Het gezin werd in die hele tijd bijvoorbeeld niet één keer gebeten. Maar toch... wie niet zo spinbestendig is, kan maar beter geen foto van deze spin online opzoeken.

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Vormgeving: Studio Lannoo
Zetwerk: Keppie & Keppie

Illustraties: © iStock, met uitzondering van nr. 404 en 796 (wikipedia) en nr. 778 (pxhere.com)
© Uitgeverij Lannoo nv, Tiel, 2022 en Herman Boel

D/2022/45/448 – NUR 370
ISBN 978 94 014 8573 9

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.